

חובת ההודיה לה אחרי שזוכים להטיב לאחרים

יום שלישי פרשת בהעלותך י"ד סיון תשפ"ה

אמונה ובטחון

שיעור ר"צ

לעשות את הטובה, הוא עושה אותה מכל הלב, והוא בוטח בה' שיעזור לו שיצליח, כי לרצות לעשות את הטובה - זו סוגיא אחת, ושזה יצליח - זו סוגיא אחרת. זה תלוי אך ורק בהקב"ה. בוטח הוא בה' שזה יסתדר בנקל ויעלה יפה.

הודאה על הזכות להיות צינור

הבה נתבונן שוב באחת מהשורות: "וְאִם יְשַׁלְּמֶהוּ עַל יָדוֹ (אם הטובה תבוא לידי גמר על ידו) וְיִשְׁלְמֶהוּ סָבָה לְטוֹבָתוֹ זֹלָתוֹ (היינו שהוא יהיה הצינור שעל ידו תבוא הטובה לפלוני, כוונת הדבר שפלוגי בין כה וכה היה מקבל את הטובה, כי אם הוא קיבל אותה, סימן הוא שהיה צריך לקבל אותה, כי אם לא היה צריך לקבל אותה, שום השתדלות לא היתה מועילה, אך כיון שהקב"ה בחר בו להיות צינור שדרכו תעבור הטובה ותגיע אל פלוני) - יוֹדֶה עַל זֶה".

רבינו המחבר מבאר, שאם האדם עשה טובה לזולתו ורואה שהצליח, עליו להבין תחילה שלא הוא זה שהביא את התוצאה, כי אם יחשוב שהוא זה שהביא את התוצאה - לא יוכל להודות נכונה. דבר ראשון עליו להכיר שהתוצאה היא החלטתו של הקב"ה, אך על זה שהיה לו קשר לדבר והיה מעורב בזה כי הקב"ה השתמש בו כצינור, הוא צריך להודות.

הודאה זו לשם מה?

עלינו להתבונן בטעמא דמילתא, מדוע עליו להודות על כך? מה הסיבה שעליו להודות על כך אם גם בלעדיו זה היה קורה. איזו תועלת יש במה שהשתמשו בו? האדם שואל: האם יש להקב"ה מזה משהו שהשתמש בי דווקא? האם יש לי מזה משהו?

ובכן, אילו היה האדם מתבונן בזה, היה אומר שההצלחה

נכון לבו בטוח בעשיית הטובה

בשיעורים האחרונים עסקנו בדברי רבינו המחבר, באמצע הפרק הרביעי, בעניין מי שזוכה לעשות טובה לזולתו.

ראובן, עסקן הפועל רבות למען אחרים ומצליח בזה, רוצה לדעת מהי הגישה הראויה בהצלחות אלו. חשוב להדגיש: אין זו סוגיא השייכת רק לעסקנים. אלא כפי שרבינו המחבר אומר בשפה ברורה - בכל פעם שהאדם עושה טובה לזולתו, בדברים המתרחשים מדי יום ביומו, בטובות שבין איש לאשתו, בין אשה לבעלה, בין הורים לילדיהם וילדים להוריהם. הרי זו עבודה שלימה, כפי שלמדנו, ויש לעשותה עם כל הלב.

אחד מהיסודות הוא: כאשר האדם עושה את הטובה, עליו לזכור שהוא עושה רצון ה'. ואם אינו בטוח שזהו אכן רצון ה', עליו לברר זאת, ואם יתברר שאין זה רצון ה' - עליו להימנע מכך.

הסיבה לכך, כי אם האדם מסופק אם זה הדבר הנכון ועושה אותו רק מתוך חוסר נעימות, אך בלבו יש תרעומת - הוא לא יכול לגשת אל הדברים בבטחון נכון. על כן עלינו לברר היטב לפני שניגשים אל הנושא. אם יש צד שאין הקב"ה חפץ בכך - צריך לפנות לייעוץ. למשל, הבן מבקש מאביו או האב מבנו להתארח אצלו בשבת, והוא לא יכול לא תמיד אפשר להסביר למה הוא לא יכול, אבל הוא מבין שלא נכון להיענות לו עכשיו. ובכן, אל תעשה לו עכשיו את הטובה רק בשביל הרגשת האי נעימות, כי אם תעשה זאת, תגיע לתוצאה לא טובה. על כן האדם מתבונן תחילה - אה, פלוני רוצה שאעשה לו כך וכך, הבה נחשוב, זה נכון? זה ישר? - אה, אני לא רוצה, כי אולי לי זה לא נעים. בסדר, הבה נראה מה הקב"ה רוצה. כיון שהאדם ניגש בדרך זו, כשהוא מחליט

וכשרואים טוב, רואים את הקב"ה, כי הקב"ה טוב חד הוא, והקב"ה רוצה שנכיר בטוב שבעולם ונרגישו.

ברוך המקדש שמו הגדול ברכים

יותר מזה, כשיש קליפות בעולם, יש רע וצמצום. העולם הזה רבו רע כדאיתא בכתבי האר"י הק' ז"ל, וכשנלחמים עם הרע - 'יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו' - מסירים כיסויים מן העולם. כשהאדם אומר אשרי בכוונה, וכשהוא אומר 'סומך ה' לכל הנופלים', הוא שבור מאוד. הוא עדיין בשלב של הנפילה, לפני הסמיכה. אז הוא רואה רק פסוק. לא יותר. אבל אדם שהקב"ה עזר לו והרימו מאשפתות, כשהוא אומר 'סומך ה' לכל הנופלים' מלא רגש. הוא זוכר את מצבו הקודם ורואה היכן הוא נמצא היום - האין זה קידוש ה'? הרי רואים בחוש מה שכתוב באשרי. **זה הדבר היפה ביותר שיכול להיות.** היה לו לאדם איזה נס והוא נכנס ואומר אשרי - **יש בזה בוודאי פרסום אלוקות.**

זה מה שקורה כשהטובה באה לידי גמר. רצו שמשהו יצליח, וברוך ה', רואים שהקב"ה עזר, התפילות התקבלו, 'אכן שמע אלוקים הקשיב בקול תפילתי' (תהלים סו, יט). ובכן, עסקן זה שהקב"ה השתמש בו להביא את הטובה לידי גמר, על ידו נעשה קידוש ה'. יתכן שלא חשב בכלל על כיוון זה. הוא סתם אדם טוב שאוהב לעשות טובות לאחרים. או גרוע מזה, הוא רוצה לקבל הערכה. **בסופו של דבר קרה כאן דבר טוב מאוד.** ברוך ה'. אם זו טובה ישרה. יהודי זקוק היה לטובה וקיבל אותה. אתה רואה את חיוכו, אתה רואה את שמחתו. ולא רק מפני שהוא מחייך, אלא באמת, נשמה יצאה ממיצר מסויים. **דבר נפלא הוא. מי שרוצה יכול לראות שם את הקב"ה.** ובכן, **אם זה נעשה על ידך, עליך להבין שזכית לפרסם אלוקות.** אולי עשית דבר קטן, אבל התוצאה גדולה ועצומה עד לאין ערוך.

בחירתו של עושה הטובה

הנה המושג 'על ידך' או באידיש 'דורך דיר' סובל שני פירושים. הוא יכול להתפרש שזה נעשה על ידך ממש, כלומר, אתה עשית. ויכול להתפרש באמצעותך, כלומר, זה עבר דרכך. זהו פירושו של הבעש"ט הק' זיע"א כפי שהביא בעבודת ישראל (ליקוטים עמ"ס תענית) על כל העולם ניזון בשביל חנינא בניי. הרי אף המושג 'בשביל' סובל את שני הפירושים. הוא יכול להתפרש בגללך - אתה עשית אותו, ויכול להתפרש מלשון שביל. לא אתה עשית אותו, אבל זה עבר דרכך. עמדת באמצע ושימשת כצינור. אחד צריך להעביר דבר לחבירו ושואל אותך: אתה בין כה וכה הולך לשם? עשה לי טובה ותעביר לפלוני. סך הכל העברת את השפע מהכא להתם.

אך ככל שהדבר נוגע לסוגיא זו, כשאתה רואה שטובתו

נותנת הרגשה טובה. כשהאדם מנסה ורואה תוצאה - יש לו הרגשה טובה. 'למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה'. אם אני מנסה ולא מצליח - יש לי הרגשה לא טובה, וכשאני מנסה ומצליח - יש לי הרגשה טובה ועליה אני צריך להודות לה'.

אין זה מופרך. רעיון כזה מופיע בדברי רבינו המחבר כשהוא מדבר על ההשתדלות שהאדם עושה לעצמו, **שעליו להודות גם על ההרגשה הטובה.** אבל כאן מדברים על יותר מזה, כי כאן יתכן שאותה הרגשה טובה שורשה בטעות, כי בין כה וכה זה היה קורה, ואתה יש לך הרגשה טובה כי אתה מרגיש שאתה כזה מוצלח, הרגשה של 'כוחי ועוצם ידי', וכיון שאתה מודה לה' על זה שאתה מרגיש כל-כך מוצלח, לא ברור אם לזה אנו באמת מצפים.

נפתח קצת את הנושא, מדוע מי שעשה טובה לזולתו והצליח להביאה לידי גמר, צריך להודות על זה שהצליח להביאה לידי גמר? בדרך כלל איננו חושבים כך, כי זה קורה כמו מאליו, כי כשאני מטיב עם זולתי ואני רואה את מאור פניו, אני כל-כך שמח שהצלחתי להעלות חיוך על פניו. יש לו לאדם קורת רוח טבעית מזה. הוא לא זקוק להתבוננות. אני נהנה שזכיתי להטיב עם יהודי. אך בדרך כלל זה גובע מכך שאין לומדים חובת הלבבות, כי לכן האדם אומר: יש לי הרגשה טבעית - אני נהנה שזכיתי להטיב עם יהודי. אך באמת זה יותר מזה, כפי שנראה בס"ד.

עשיתי נחת רוח להשי"ת

כשהאדם עושה טובה והיא באה לידי גמר, יש להקב"ה נחת רוח מזה. אם אתה רואה על פני זולתך שהוא מרוצה - אתה יכול להיות בטוח שגם הקב"ה מרוצה. **זו אחת מהתכליות של עשיית טובה לזולת - פרסום אלוקות.** היודע אתה שנתקיימה עכשיו תכלית לבריאה?! זה לא רק מפני שפלוני ביקש ממך. צריך לצאת מהצמצום הזה... פלוני ביקש ממני טובה והוא סומך עלי שאני הבאתי אותה לידי גמר... אז שוב הולכים בעקמימות. הקב"ה רצה שזה יקרה, כפי שכבר הסכמנו קודם לכן, **ואם זה הגיע לידי גמר, יש מזה נחת רוח להקב"ה.** אחד מהאופנים להסביר מדוע יש מזה נחת רוח להקב"ה הוא **כי כל פעם שמגיע טוב הנגלה לעולם - יש כבוד ה'.**

כך מבאר המלבי"ם בפרשת המן (בשלח טז, ז). כשיש מזון לבני ישראל, יש הרווחה, יש שפע, **רואים את טובו של הקב"ה. מתברר ומתפרסם לכל כי 'טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו'.** יש אז קידוש ה'. ובכן, כשעשית טובה לזולתך, הפעלת את קשריך עם הנהלת הישיבה, ואכן קיבלו את הבחור אל שעריה, וזה באמת טוב לו, או כשהשגת תור לרופא לפלוני שזקוק היה לתור זה ולא קל היה להשיגו... **רואים עכשיו טוב,**

א ראה עץ חיים שער מג (שער ציור עולמות) בהקדמה להדווש. ועוד.
ב ראה בעל שם טוב עה"ת פרשת תולדות אותיות ח, וט. וראה עוד שם במקור מים חיים אות ה.

של פלוני נעשתה על ידך, עליך להבין שהבחירה נתונה בידך **איך לפרש 'על ידך'**. העסקן, הבעל, וכן כל מי שעשה טובה לזולתו, צריך לזכור שהוא יכול לבחור אם לפרש כך או לפרש כך. אפשר לשמוע את האדם אומר: הצלחתי להזיז ממקומו. בתחילה הוא לא רצה. דיברתי אליו מכאן ומשם... הוא מכניס מדי פעם את שם ה', אבל מה הוא חושב באמת? - ברוך השם, הצלחתי להזיז אותו. **הדרך הנכונה היא כשהאדם אומר כך: הקב"ה הזיז את פלוני ואני עומד באמצע** ומתפלא מדוע הקב"ה השתמש בי לצורך כך. איני יודע. אולי בגלל דמעות הסבתא, אולי בגלל איזה דבר טוב שעשיתי. אני מתפלל להקב"ה אם יזדמן להשתמש בי שוב. עדיין איני יודע איזו תועלת יש במה שהוא משתמש בי, אבל דבר ראשון אני מכיר מה שקרה.

זוהי הבחירה שיש לאדם מה לחשוב כשהוא רואה שהשתדלותו נשאה פרי. אם יחשוב שהוא עצמו הביא את התוצאה, לא די שלא יתעלה, אלא גם ישפל מזה, כי יחזק את מחשבתו על עצמו שהוא מוצלח כה גדול, ואם יודה לה' על שהוא עצמו הצליח לעשותו, יהיה מצב משונה ביותר. אתה מודה לה' על מה? על שאתה עשית? ראשית כל, לא אתה עשית. אתה טועה. שנית, אתה באמצע להתדרדר כלפי מטה, על מה אתה מודה?

הזכות להיות כלי שרת

אכן אם האדם יקלוט את הגישה הנכונה, עדיין איני מבין את כל התמונה, עדיין איני יודע לא מדוע הקב"ה הביא את הדבר לידי גמא, ולא לשם מה הכניס אותי לתמונה... תארו לכם אדם שעומד בסעודת שבת המונית שנוערכת באולם גדול ומתפלא מדוע מנות האוכל עדיין אינן יוצאות מהמטבח והשעה כבר מאוחרת. הוא נכנס למטבח לראות מדוע האוכל מתמהמה, ובהיותו שם, הוא רואה שהתעורר שם איזה פקפוק, איזו שאלה בכשרות המאכלים או בהלכות שבת, ואח"כ הוא מתפלא - מדוע הקב"ה הביא אותי אל מאחורי הקלעים לראות מה שראיתי? עדיין איני יודע מה הסיבה, אבל אני כבר שם לב שהקב"ה הביא אותי בזמן הנכון אל המקום הנכון כדי לראות את הדבר הנפלא.

הרגשה זו יש למי שהצליח לעשות טובה לחבירו. הוא אומר כך: **הקב"ה עושה טובות עם אנשים ואינני יודע מדוע זימן אותי הקב"ה לראות זאת, מדוע הביא אותי להיות כאן ואף להשתמש בי**. הוא הרים אותי והשתמש בי לעשות את הטובה לפלוני. אינני יודע למה, אבל שמתי לב שזה מה שקרה.

לשמוע בקול תודה ולספר כל נפלאותיך

אם האדם מסתכל על זה באופן זה, אז יבין מדוע הוא צריך להודות על כך, כי אז גילוי האלוקות שנעשה בעולם על-ידי ביאת הטובה לידי גמא, הוא גילוי נאה. רואים את

הקב"ה בעולם. כשהאדם מייחס את ההצלחה לעצמו, הוא גורם הסתר בעולם, אבל אם אינו מפריע, אך מכיר באמת שהקב"ה כל-כך טוב... תראה כיצד הוא מטיב עם בניו, תראה כמה הוא אוהב אותם... זה שהוא היה מעורב בזה, אינו חלק מהסיפור בכלל... הוא עצמו מתרגש. עושה הטובה מתרגש לא פחות ממקבל הטובה... ברוך ה', עוד יהודי נושע. תסתכל על פניו. הכל היה כדאי כדי לראות את פני האב כשקיבל את הבשורה... הוא לא נמצא כאן בתמונה בכלל. הוא לא צריך להציג עכשיו פני עניו. הוא מרגיש כל-כך קטן שלא חשוב לו לדבר על עצמו. **הוא מסתכל על התוצאה ואומר: תראה איך פלוני אומר עכשיו מודים, תראה איך הוא מודה עכשיו לה'...**

תחשבו על מי ששולח לאלמנה כמה אלפי דולרים לכבוד יו"ט ושומע את האלמנה אומרת: רבנו של עולם! אני מודה לך על ששמעת לתפילותי. אתה יודע מה שזה בשבילי. זה לא רק הכסף. זה כל החיות. ראשית, כי אני רואה שאתה דואג לצרכי. ידעתי את זה, אבל עכשיו אני יכולה למשש את זה. שנית, כי אלמנה אני ורצוני להיות 'נותנת'. אני רוצה להרגיש אדם, אני לא רוצה להרגיש כל הזמן נצרכת. עכשיו אני יכולה לתת לבניי הנשואים. אני יכול להתקשר לבני האברך ולשאול אותם: אולי עדיין חסר לך משהו ליו"ט? אתה יכול לבוא אלי ואתן לך. הוא שומע את האלמנה מדברת עם הקב"ה ואומרת: תודה לך שהחזרת לי את חיותי, תודה שהראית לי שוב שאתה אותי, תודה שנתת לי את צרכי, תודה שהענקת לי את היכולת לתת לבני... אתה יודע כמה זה שווה??? זה הסיפור! הלא זה גילוי אלוקות כה גדול. חבל לבזבז אותו על ענינים של הבל כמו מי הביא לי את הכסף. אל תדבר על זה בכלל. אל תזכיר לא מי הביא ולא מי לא הביא. זה לא נושא בכלל. דבר כל-כך יפה מתקיים עכשיו. מגיעה עכשיו תכלית נפלאה לבריאה.

לדיח שמניך טובים

ובכן, אם היית מעורב בדבר והקב"ה השתמש בך להביא על ידך אותה גילוי אלוקות, עוד לפני שתבין מדוע ולמה, כפי הנראה תהיה לך תועלת גדולה מזה, כי אם נעשה דבר טוב על ידך, מן הסתם נדבק בך משהו, כפי שאמרו חז"ל סוף מסכת קידושין (פב, ב) שהבורסקי, אף שהוא אדם טוב וירא שמים, נדבק בו הריח הרע של העורות, ולעומתו, הבשם, אף שאינו בעל כשרון, ריח הבשמים נדבק בו. עליך להבין מה זה להטיב ליהודי. לא אתה ולא שום דבר. דבר ראשון תבין שהטובה באה לידי גמא. ואם הטובה באה לידי גמא, אירע דבר נוסף - נעשה גילוי אלוקות בעולם. טוב בא לעולם. אם טוב בא לעולם, אם אמת הגיעה לעולם, ואם בגלל זה באה אמונה לעולם, ואתה היית מעורב בזה - היתה לך תועלת מזה. ואם היתה לך תועלת, עליך להודות על כך לה'. לא מפני שאתה הבאת את התוצאה, אלא משום שנעשה בך שימוש.

מה שהוא אומר שהקב"ה בעה"ב - 'הוא נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו' - **הוא גם מתקרב אז אל ה'.** הוא מעורר את המוח והלב שמאחורי נתינת המזון - **הקב"ה נותן, הקב"ה מראה אהבה, הקב"ה רוצה ליתן לי ואני רוצה להחזיר.** תודה לך על הנתינה... ההודאה שאחרי הנתינה, עושה את הנתינה לנתינה (במקום להיות דבר חסר משמעות). **ההודאה דולה את הפנימיות.**

התועלת שבאכילה

זוהי הסיבה שכאשר האדם מברך ברכות הנהנין כדבעי, הוא מקבל את התועלות שקיימות באכילה מעבר לגשמיות. בעצם זה שהוא מברך כדבעי. באכילה יש תועלת גשמית לגוף, ויש בה גם תועלת של העלאת ניצוצות הקדושה שבתוך המאכלים, אשר על-ידי כן יכול האדם להתעלות הרבה מאוד. ובכן, **אם יכיר האדם שהקב"ה הוא זה שנותן לו את המזון ומאכילו, אזי במקום שייעשה בעל גאווה אחרי האכילה,** אשר זה מה שקורה בדרך כלל, כמו שכתוב (האזינו לב, טו): שמנת עבית כְּשִׁיתָ. **כשהאדם אוכל, הוא מגביר את כח גופו ומתרחק קצת מה'.**

בשבת בבוקר, למשל, הוא התפלל, הוא אמר נשמת בהתלהבות, הוא אמר תהלים, הוא היה מרומם... כל-כך קדוש, כל-כך מרומם... הכל עד שהוא אוכל. כיון שהוא אוכל - הוא נעשה כבד... אבל **אם יכיר שהוא מקבל את המזון מהקב"ה, ראשית כל, ירגיש שהקב"ה בעה"ב, ותהיה לו הכנעה מסוימת,** וגם כשהוא אומר 'מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר'... הקב"ה אוהב אותי, הקב"ה דואג לצרכיי... 'בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני'... אם הוא מכוון פירוש המילות ואומר את הברכות כדבעי, הלא הוא בונה את הקרבה הקיימת בזה שהוא אומר: הקב"ה מאכיל אותי עכשיו, הוא נותן לי מזון ונותן לי כלי אכילה, אני מודה לו על כך כי אני רואה את האהבה המשתקפת מזה. **כיון שהוא מתבונן גם בחלק זה, חוץ ממה שהוא חושב מזה, הוא גם מוציא החוצה את הפנימיות שבמתנה, והרי הוא יוצא עם רווח נפלא.**

לכן מבואר בספרים שאפילו רק יברך אדם ברכות הנהנין כהלכה עם פירוש המילות, תהיה לו תועלת רוחנית מהמאכלים עצמם. הוא יוכל להרגיש תענוג של קרבת אלוקים אחרי האכילה. זה מובן מאוד, כפי הדוגמא שהבאנו לעיל. **כל פעם שאתה מודה, אתה מעורר את הקרבה והקשר שבתוך המתנה, ולכן תקבל יותר מאותה תועלת.**

מום שבך אל תאמר לחברך

ומעתה כך הוא גם לגבי ענין הטובות. רבינו המחבר אומר: אם אתה רוצה להיות אדם שעושה טובות ולא נעשה בעל גאווה, על-ידי כל התודות שבני אדם מרעיפים עליו ועל-ידי ה'מי שברך' שעושים לו בבית הכנסת, כאשר כולם קוראים קריאות התפעלות על גודל תרומתו, אלא להיפך, אתה

קחו למשל מי שזכה להסתובב אצל יהודים יראי שמים מופלגים, להיות שמש, שלוחא דרבנן... מדובר בנושא מורכב, כי פעמים שזה יכול להרחיק במקום לקרב. אבל כל אחד יכול לחשוב על דוגמא של יהודי ירא שמים אמיתי שזכה לשמש קצת בקודש אצל הצדיק ולמלא שליחויותיו, כאשר מתוקף תפקידו ראה דברים שאחרים לא ראו, ובהיותו בר דעת - למד דברים הרבה בתורה וביראת שמים. ובכן, אפשר היה להפטיר ולומר: הצדיק עלה אז כאוד מוצל מאש, והוא היה אז 'עלטערער בחור', כך שלא היה מתאים ממנו לשמשו. אבל למעשה, מאחר שהיה יוצא ונכנס בביתו, זכה ליראת שמים מרובה. כך אומרים חז"ל (ברכות מב, א): תיכף לתלמידי חכמים ברכה. אם אתה מסתובב סביב התלמיד חכם, נדבקת בך ברכה, נדבק בך שפע, נדבק בך טוב. **תן תודה לה' על ההזדמנות שהיתה לך, מדוע? כי קיבלת מזה תועלת. קיבלת תועלת מזה שנעשה בך שימוש.**

ההודאה מעוררת את מטרת המתנה

ניתן דוגמא פשוטה: אדם שמודה על מזונו. הוא מברך הזן את העולם כולו בטובו. הנה בשעה שהוא מודה, קורים שני דברים. דבר ראשון, הוא אומר מי בעל הבית. אם האדם קיבל דבר טוב והוא מודה לה' על שנתנו לו, הוא משריש בלבו שאין זה שלו אלא של הקב"ה - אני מודה לך, רבוננו של עולם, על זה. כך הוא בכל אחת מברכות השחר. אני מודה לך על כח הראיה - ברוך פוקח עיוורים. **על כל דבר שיש לו לאדם והוא מודה עליו, הרי הוא מגלה דעתו שהוא יודע מיהו בעליו.**

דבר שני, על-ידי ההודאה, הוא מעורר את הקרבה והקשר בין המקבל והנותן. צריך לשים לב לכך. מישהו קנה לך מתנה, אם אינך מודה לו על כך, זה שהוא נתן לך את המתנה - נשכח ממך מהר מאוד. אבל אם כעבור שבוע, אתה מתקשר אליו או כותב לו: אומר לך את האמת, אני מרגיש שזכרת אותי, ואני רוצה להודות לך על המתנה - אתה עושה בזה דבר גדול. כי הנה בכל מתנה יש את עצם המתנה ויש את המוח והלב שמאחוריה... הוא קונה לך מתנה, הוא רוצה להביע בפניך הכרת הטוב, הוא רוצה להיות קרוב אליך, הוא מראה לך את רגשי ההודאה והאהבה שיש לו כלפיך. ובכן, אתה זה שבוחר כמה לשים את הדגש על רגשי ההודאה והאהבה וכמה לשים אותו על המתנה עצמה. אם מישהו קנה לך חפץ ואתה רק עסוק בלהשתמש בו, והשאלה מי קנה לך אותו, לא ממש מעניין אותך... איזה דוד רחוק קנה לך אותו... אינך זוכר בכלל איך הוא דודך. זה לא נוגע לך בכלל. אם כך הוא הדבר, זה לא יוצר ביניכם שום קשר. אע"פ שאירע כאן משהו - לא השכלת לטפח אותו. אבל אם אתה חוזר לאחור וחושב ומתבונן ומתקשר להודות, אזי אתה מעורר את המוח והלב שמאחורי המתנה.

ולכן כל פעם שהאדם מודה לה', כגון בברכת המזון, מלבד

ההודאה ממצה את הפוטנציאל

הן תראה שאחרי הלימוד אומרים כל פעם: מודה אני לפניך ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ההודאה גורמת לאדם לקבל את הפנימיות. אכן כן, בתורה זה ג'כ כך. אם אינך מודה על התורה, לא תקבל את הפנימיות שלה. ככל הסוגיא **במסכת נדרים** (פא, א), מדוע הגיע החורבן? מדוע אין תלמידי חכמים זוכים לבנים תלמידי חכמים? משום שלא ברכו בתורה תחילה. וכתוב שם **במהר"ל**: אתה לומד תורה, אבל האם אתה קולט שהקב"ה נתן לך משהו? אם תבין שהוא נתן לך יכולת להתקרב אליו ותדגיש את זה כשאתה מודה לו... **אני מודה לך שאני יכול להיות קרוב אליך, אני מודה לך שעל ידי התורה אני יכול לפרסם אלוקות בעולם**... כמובא בתפילת השל"ה הק', בראשית... הקב"ה היה כאן לפני שהיה כלום... 'מלוא כל הארץ כבודו', 'לית אתר פנוי מיניה'... וברא את העולם עם התכלית שעל ידינו תתפרסם אלוקות בתוך עולם זה, עולם הטבע, עולם החושך, כמו שאמר **חז"ל** בשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל שנקראו ראשית.

מודה הוא להקב"ה שהוא יהודי, הוא מודה להקב"ה שנותן לו את היכולת להיות קרוב אליו, הוא מודה לו שהשכינה שורה עליו, שהשכינה מסכימה לשרות עליו. כפי שבתורה אם לא תזכור מה שמונח בתורה, לא תקבל את פנימיות התורה, כי אם אינך קולט מה שהקב"ה נותן לך, אינך יכול לקחת אותו, כך הוא לגבי ההודאה.

אור הגנוז לצדיקים

נבאר יותר: מבואר בספרים^ג שכאשר אתה מקבל טוב ומודה עליו, אתה מצליח לקבל את האור הגנוז שבו. קיבלת משהו, עכשיו אתה צריך להודות עליו, ותיעשה על-ידי כן כלי קיבול לקבל את הדבר הפנימי שבדבר הזה שקיבלת. קיבלת ארגז. מה אתה רוצה? האם אתה רוצה לפתוח אותו ולהוציא את מה שיש בתוכו או שאתה רוצה להשאירו סגור? **אם תכיר בכך שהקב"ה הוא זה שנתנו לך ותבין כמה קרבת אלוקים יש בזה שהוא זה שנתנו לך, אזי תצליח להוציא את האור הגנוז מהדבר שכבר קיבלת.**

יסוד זה הוא יסוד המלווה אותנו לאורך כל הדרך, כי הוא אחד מההסברים מדוע **כשהאדם מודה על מצבו הקשה, זה נהפך אח"כ לטוב הנגלה**... 'אודך ה' כי אנפתי ב' (ישעיה יב, א)... 'חמת אדם תודך ושארית חמות תחגור'... פסוק **בתהלים** (עו, יא) **שרבינו יונה** מפרשו כך (שערי תשובה ז, יב): **אם אתה מודה גם כשהחמה שפוכה עליך, אזי שארית חמות תחגור.** תחגור הוא מלשון עצירה, כמו חגירת הצפורן של הסכין. **שארית החמה תיעצר, ויבוא אליך טוב נגלה.** מדוע יבוא טוב נגלה? כי **כשהקב"ה נותן איזה דבר לאדם בכל צורה שהיא, טוב הוא, אלא שלפעמים אי אפשר לראות שהוא טוב, אבל כשאתה**

מתעלה על-ידי הטובות, מרגיש מרומם ומתקרב אל ה' על ידך - **עליך לקלוט דבר ראשון שהקב"ה הטיב עמך שבחר בך שהטובה תעבור על ידך. כעת אתה מחויב להודות על כך.** כך מפורש בדברי רבינו המחבר. **אם הגמר נעשה על ידך, אתה צריך להודות על כך.** אינך יכול להתחמק.

בדרך כלל, אחרי שהאדם עשה טובה לזולתו, הוא רוצה דבר ראשון לקבל ממנו הערכה. הוא עובר לידו בבית הכנסת מימין ומשמאל וממתין לקבל ממנו תודה, ואם פלוני אינו נותן לו הודאה עמוקה ואינו אומר לו: ממש הצלת אותי - הוא מתחיל לרטון בלבו: כאלה כפויי טובה הם בני דורנו, ממש נורא אתם... הוא לא מתחיל לקלוט, רבינו המחבר צועק לו: אתה הכפוי טובה!!! אתה קיבלת עכשיו טובה נפלאה, מדוע לא הודית? קיבלת טובה נפלאה ואינך מודה על כך. כך כתוב בחובת הלבבות. כל טובה. **כל פעם שהצלחת לעשות טובה לפלוני, אתה מחויב להודות על כך לה'.** אנו רגילים לומר שצריך להודות על הטובה שקיבלנו, וכן על הרעה - חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה. כשקיבלת משהו מהקב"ה ולא זכרת לומר: אני מודה לך על כך - לא הוצאת את התועלת הפנימיות שלו. לא קלטת שזה היה, וכיון שלא קלטת, לא ניצלת את היכולת להתקרב.

התועלת של הנעשה צינור

והנה **כשהאדם זוכה לעשות טובה לפלוני, הטענה עליו כפולה. אתה חייב להודות יותר מכל מי שמקבל טובה, כי כפי שאמרנו שבהודאה יש שתי תועלות, האחת, שאתה שם לב של מי זה, כי כשאתה מודה, אתה זוכר אינו שלך אלא של פלוני, השניה, שאתה בונה את הקרבה שבתוך המתנה. ובכן, כשהאדם עושה טובה לפלוני, הנסיון להרגיש שזה שלו ולא של הקב"ה, חזק מאוד, כי הוא השתמש בכשרונו ובקשריו ובזמנו, ולכן כדי שישתנה ויזכור שאינו שלו... אין זה שלי, להיפך, הקב"ה הוא זה שעשה לי טובה... הוא צריך להודות. אתה יכול לזכור זאת רק על-ידי שתתן הודאה. אבל אינך יכול להודות אם אינך יודע איזו תועלת היתה לך.**

ישאל האדם: וכי היתה לי תועלת? איזו תועלת היתה לי? הנה אפשר לענות במילים פשוטות. היתה לך מצוה. אין הכי נמי. דרך קלה היא לבטא אותה נקודה. היתה לי תועלת בזה שזכיתי להטיב לפלוני, כי היתה לי מצוה. אבל יותר לעומק, המצוה שהיתה לי היא שהטבתי עם השכינה. לא אני עשיתי את זה, אבל **הקב"ה נתן לי רשות להיות הצינור שעל ידי יהודים יהיו שמחים, שעל ידי יהיה פרסום אלוקות בעולם.** משתמשים כך לפרסם אלוקות בעולם ואינך מודה על זה?! אינך מוציא זאת בפיר? אינך זוכר כל פעם להודות?!

ג ראה נתיבות עולם נתיב התורה פרק ז. תפארת ישראל בהקדמה. חידושי אגדות מהר"ל בנדרים שם.
ד ראה תורה אור פרשת שמות.

מבין שהיתה כאן קרבה... משהו קרה כאן, אני לא יודע איך, אבל אני מודה על זה... **ההודאה דולה את הטוב הפנימי שבדבר**, ואתה מתחיל לראותו ולמששו. פעמים שצריך להודות מאות פעמים מכל הכיוונים, אבל זה מה שקורה כשהאדם מודה על הדבר.

יסוד זה נכון לא רק לגבי דבר רע שהגיע, אלא גם לגבי דבר טוב שהגיע. כשהגיע אליך דבר טוב... מישהו הלך וקנה לך ש"ס. אם לא תודה על זה, יהיה לך רק את הכריכות של הש"ס, כמנהג רוב בעלי בתים חשובים... יש לו את הש"ס. אולי בגלל כן מהדרים כל-כך שהכריכות יהיו מפוארות, כי בדרך זהו החלק היחיד של המתנה. אבל אם תודה ותאמר: נתת לי אופן של קרבת אלוקים, נתת לי יכולת ללמוד מאמרי חז"ל - לאט לאט זה יביא לך את מה שנמצא בתוך הש"ס.

הודאה גוררת הודאה

זהו שאמרנו לעיל לגבי מזון. אם הקב"ה נתן לחם, אתה אמנם יכול להודות על הלחם לבדו, אבל אם לא הודית כלל - קיבלת רק את הארגז. אם הודית על זה שהקב"ה נתנו לך והוכיח שהוא אוהב אותך - תמיד לא חסר לנו, ולחם זה הוא ראייה כי אל יחסר לנו מזון לעולם ועד, ואתה מוצא את עצמך מודה על ארץ ישראל ועל בריתך שחתמת בבשרנו ועל תורתך שלמדתנו. תראה מה שקרה. **בגלל ההודאה, אתה דולה יותר מהלחם שקיבלת**. באמת מונחים בתוך הלחם דברים רוחניים. אכלת את הלחם, עכשיו תברך בחמימות. תבין שהקב"ה נתן לך דברים טובים כאלה. הקב"ה מטיב אתך. אתה מתחיל להודות על עוד דברים, מדוע? אחת מהתשובות הפשוטות היא (הגה"צ ר' אביגדור מיללער זצ"ל היה חוזר על כך הרבה) **שכאשר האדם מודה באמת, הוא מתחיל להודות על עוד דברים ג"כ**. כך הוא הסדר. **האדם שרוי במצב רוח טוב, האדם שמח, ממילא הוא נזכר בעוד דברים להודות עליהם**. מוחו פרה ורבה. הוא מלא חיות.

אם כן אין פירושו רק שאתה מודה על עוד דברים, אלא **אתה מוציא הרבה יותר מהדבר שהיה לך. אתה מוציא את האור הגנוז שבו**. וכך הוא גם לגבי תורה. רק הרחבנו בזה. אתה יכול להודות על התורה ביבשות. אפשר גם שלא להודות ח"ו. אבל **אפשר להודות ביבשות**. לומר את המלים ותו לא. **ואפשר להתבונן ולחשוב** מה פירוש שהקב"ה נתן לו את התורה, והוא יכול לחדור כל-כך עמוק שזה מה שיתן לו את הפנימיות שבתורה. זה מעורר אותו לקרבת אלוקים, כי הוא קולט שיש בתורה כזו קרבה עצומה... ותן בלבנו בינה, חמלה גדולה ויתירה חמלת עלינו. או אז **באמת תקבל יותר מהתורה שאתה לומד**. זה יעורר בך חלק יותר עמוק בנפשך.

אותו דבר **כשזכית לעשות טובה ליהודי, ואתה מודה על כך**, ואתה מנסה להניח על זה דגש שלא לשכוח, אם על-ידי עשיית תזכורת, אם על-ידי התבוננות, ואתה מוציא את

ההודאה מפייך - מה שיקרה הוא שתקבל **פי כמה תועלת פנימית לנפשך**. התועלת כבר היתה גם קודם לכן. הן קיימת מצוה, היתה לך קרבת אלוקים, אבל איני יודע כמה ממנה אתה באמת יכול להרגיש באופן שיתקיים בך מצוה גוררת מצוה. אכן זה תלוי בשאלה כמה תודה על זה.

הודאה על התורה היא לימוד התורה

יתכן שזהו הפירוש בדברי הגמרא **בברכות** (דף ז), על הסתירה בין שני פסוקים בתהלים לגבי השאלה במה עסק דוד המלך מחצות הלילה ואילך, בתורה או בשירות ותשבחות? **וברד"ק** על הפסוק **בתהלים** (ק"ט, סב) 'חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך' כתב ליישב הסתירה, כי דוד המלך עסק אז בשירות ותשבחות בענין התורה, ובלשונו: "חצות לילה אעיר משנתי ואקום ממיטתי להודות לך על המשפטים שנתת לי, שהם ישרים וצדיקים, ואחבר בענין זה מזמורים שאודה לך בהם בקומי". דוד המלך אמר כך: אני יכול לומר לך שירות ותשבחות על השמש והירח, אני יכול לומר לך שירות ותשבחות על שנתת לי בנים, אך אני אומר לך שירות ותשבחות על שנתת לי את התורה.

כשהאדם מודה על התורה, כשהאדם מחבר שירות ותשבחות על התורה, אחת מהתועלות תהיה, שידלה יותר מהתורה שהוא לומד, כי הוא מבין מהי מתנת התורה, וקולט שיש בה קרבת אלוקים, ולכן הוא מצליח לנצל אותה, וכיון שכן, יצליח לתפוס עוד דברים בתורה.

על פי היסוד האמור, תשובתו של הרד"ק מקבלת תוספת עומק. כשהאדם עוסק בהודאה על התורה, ממילא הוא לומד אז. אולי אינך רואה אותו יושב עם ש"ס וילנא ומתנדנד מעל גמרא יבמות. אתה דווקא רואה כינור ורוממות, אבל האם אתה יודע מה קורה אצלו במוח? כשהוא מבין איזו קרבת אלוקים התורה נותנת לו, מוחו נעשה פרה ורבה. זה מה שקורה תמיד, כי **כשהאדם מודה על הדבר, הוא מוציא את האור הגנוז שבתוכו, את הטוב הפנימי שתמיד אפשר לשאוב ממנו עוד ועוד**.

נמצא שכאשר האדם מודה על שזכה לעשות טובה לזולתו, קורה דבר נפלא. אתה עומד בפני בחירה נפלאה. אם לא תודה לה' על שזכית שהטובה תיעשה על ידך ולא תבין שהוא מטיב אתך בזה שהוא משתמש בך ונותן לך רשות להיות זה שעומד באמצע - תחשוב שאתה עושה את זה, והרי זה היפך הבטחון - 'כוחי ועוצם ידי'. לכן **חלק גורלי מעשיית טובות לבני אדם הוא שתקפיד להוציא מפייך תיכף ומיד: אני קולט שהטבת עכשיו עמדי במה שהנחת לי להיות באמצע, ואני מודה לך, ואני מבין שזה מה שמזכך אותי, כי זה מביא לי קרבת אלוקים, ומצוה זו נותנת לי אפשרות לקיים עוד מצוות, ואני מבין שזה יעזור לי לחזור בתשובה... וכשתעשה כן, תתעלה עד מאוד**.

להעריך את הטובות שעושים

כעת נבוא לראות כמה זה נוגע לנו. בתחילת השיעור אמרנו שכל אחד מוקף בעשיית טובות. ללא הרף האדם מתבקש לעשות טובות, אך דעתו נתונה בדרך כלל רק במלחמה שיש לו עם עצמו אם לעשות את הטובה או לא, כאשר מדי פעם הוא מתרגז - מדוע אתה מבקש ממני את הטובה? אין לי זמן, אין לי סבלנות, זו לא האומנות שלי, לך תבקש מפלוני, למה אתה צריך לשגע אותי? הוא עסוק בחלק זה, וגם כשהוא הולך ועושה את הטובה, הוא רק רושם לעצמו שקיים גם את העניין זה וממשיך הלאה. פעמים שהאדם מתייחס לזה כאל עבודה... הצלחתי לעשות טובה לאדם? ברוך השם. אין לי זמן להתבונן בזה. יש מספיק דברים שממתינים לי. מה עוד? נו, מה עוד? - לא-לא-לא! אתה עומד עדיין לפני ברכת המזון... אל תפסיק בדיבור. עוד לא הודית על זה. אל תחשוב להיות 'אויבער חכם' או 'עובד' ולומר: זה טוב, זה בסדר, יש עוד דבר לעשות? - לא! אם אתה עושה כן, אתה שוב לקוי בכוחי ועוצם ידי. מדוע אינך מודה?

אם האדם היה מעורב בשידוך... הוא לא היה השדכן, אבל השתמשו בו שלוש פעמים הלוך ושוב. לעצמו הוא אומר: מה שאהיה ילד קטן? שאגיד שהושטתי יד? אני יודע איך זה נראה כאשר כל אחד בא ואומר אח"כ שיש לו יד ורגל בשידוך. אני לא אומר לאף אחד, אני לא חושב על זה, באמת לא היה לי בזה חלק - הלאה! זה דבר נורמלי, התייעצו אתי, נו, אז מה?

אכן **אם נעשה בך שימוש, הקב"ה הטיב עמך במה שנתן לך להיות חלק מהצינור**. הלא זה דומה לצינור ארוך ממעלה עד למטה להביא דרכו את השפע, ואתה היית חלק מהצינור, מהקומה השישית ושש עד הקומה השישית וחמש. **אם הקב"ה נתן לך הזדמנות כזאת - תן לו הודאה. תבין שהוא נתן לך דבר גדול. אל תשכח שאם תעשה כן - זה יפסיק להיות 'כוחי ועוצם ידי'.**

ובכן, כשהאדם רואה שמבקשים ממנו טובות בביתו. הוא צריך ללכת למכולת ולסחוב את הדברים הביתה... יבין שיש בזה כל-כך הרבה מ'והלכת בדרכיו'. בשעת עשיית הטובה, הוא מתנהג בדרכיו של הקב"ה. בשיעור זה לא דיברנו אפילו על חלק זה, שבשעת עשיית הטובה, זוכה האדם להתדבק בדרכיו, כי הדגש של השיעור הוא על נושא אחר, שאם הטובה שעשית באה לידי גמ, חוץ מזה שזכית להתדבק בדרכיו של הקב"ה, באה תכלית לעולם, ועליך להודות בנפרד על אותה תכלית, אבל בוודאי עליך להודות גם על החלק הראשון.

לא טוב היות האדם לבדו

הקב"ה הרי אמר: 'לא טוב היות האדם לבדו'. האדם מחויב לישא אשה, וכחלק מזה הוא מחויב לא רק לנסות להטיב, אלא גם לראות שזה יבוא לידי גמ. כלומר, אחריותו היא לתת

שאר כסות ועונה. מעמידים אותו במצב שהוא צריך לדאוג שיהיה מה שצריך להיות בנפש ובממון ובלבוש.

והנה **עבודתו זו של האדם מביאתו אל התכלית**, כי **התפקיד שהוטל עליו הוא לא רק שיהפך לאדם טוב**. זהו החלק הראשון, החלק של 'והלכת בדרכיו', **שתעסוק בלהטיב לזולתה, שתחשוב על זולתה**, שתקיים בעצמך נחות דרגא ונסיב אתתא. אך יש עוד חלק. **הטילו עליו את האחריות שהדברים יינתנו, שהמקבל יוכל לומר קיבלתי**. אין הוא יכול להצטדק ולומר: אני באמת מאוד רוצה, אני אפילו מתפלל על זה. לא! יש לך אחריות שהמקבל יהיה שמח ומרוצה. וסיבת הדבר, כי שם נעשה קידוש השם. מדת המלכות צריכה להשתנות לטובה וצריכה להתמלאות באור. תכלית היא שיש לו, ואם יעשה זאת נכונה, הגמר ייעשה על ידו, כי זהו התפקיד שהוטל עליו, ואם לא יעשה זאת נכונה, הגמר לא ייעשה על ידו, אך **אם זה ייעשה על ידו, יתעלה מזה הרבה, כי זוהי שלימותו**.

אנשים בלתי יוצלחים - לשם מה?

מעתה נשאל שאלה מעניינת: מדוע עשה הקב"ה שיהיו בעולם אנשים שהם בלתי יוצלחים? זוהי המציאות. יש אדם שכל-כך רוצה לעזור ותמיד אחרי שמושיט את ידו, צריך לנקות ולתקן את הלכלוך ואת הנזקים שעשה. מה התכלית בלהיות לא-יוצלח? הנה תחילה אפשר לחשוב בסגנון של ה'חובת הלבבות', כדי שמי שאינו כזה, יוכל להודות, כמו שכתב בחובת הלבבות שהקב"ה ברא חסרון בעולם, כדי שכל אחד יוכל לשים לב למה שיש לו... ברוך ה', העיניים שלי פועלות, הרגליים פועלות... אבל צריך להיות גם יותר מזה, כי הרי בשורש הקב"ה רוצה שכל אחד יוכל להביא דברים לידי גמ, כי ההיפך של 'כוחי ועוצם ידי' הוא שהאדם מרגיש שהיתה לו זכות שדברים נעשו על ידו. תכלית יש לזה. זה מה שכתוב בדברי רבינו המחבר. **אם זכית שדברים נעשו על ידך, תן על כך הודאה**. הרי שיש תועלת רוחנית בכך שהאדם יכול להיות מוצלח. אם אתה יכול להביא תכלית, **אם על ידך דברים באים לידי גמ, עליך להודות, כי יש לך תועלת מזה. שלימות הנפש יש לך כשאתה משלים דברים**.

והסיבה לכך, כי אז שינית דבר מה בעשייה לטובה. כפי שכאשר מדובר בבית כנסת, אתה מבין שעל פי פשוטות יש בזה כבוד שמים, כי יכולים ללמוד ולהתפלל שם, כך תבין לגבי כל הטובות שזה כך.

אין לא יוצלח בעולם כלל

אכן התשובה היא שכל אחד אם ימלא את תפקידו נכונה, יוכל להביא דברים לידי גמ. אולי הוא לא יהיה זה שעומד אחרון בשורה, אולי הוא לא יהיה הגומר באפיית המצות,

המים נבקעים למבטל את עצמו

אכן כל זה בנוי על כך שהאדם מבין שלגמר יש תכלית, אך הקב"ה הוא זה שעושה אותו - 'לא-ל גומר עלי' (תהלים ז, ג). 'וברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים אתו' (משלי טז, ז). פירושו של דבר שהעולם נברא בצורה שאם האנשים שמתעסקים עם הארץ והמים וכו' יעשו עצמם צינורות ויביאו את רצון ה' אל השולחן, הללו יתאימו עצמם אליו. כך הקב"ה ברא את העולם. קצת דיברנו על זה בשיעור הקודם, שהמים יש להם כח נפלא להיבקע, כי יש אלוקות שמחיה אותם, ואין להם שום קושי להיבקע, אבל הם נבקעים רק אם מי שעומד לפניהם אינו חפץ אלא ברצון ה'. אם האדם בא עם רצונו העצמי - המים לא ייבקעו. המים משתוקקים שהחלק האלוקי שקיים בהם ייצא מן הכח אל הפועל ויוכלו להכיר את האלוקים. המים התחתונים הלא כל כאובים על שנתרחקו. הם כל-כך רוצים שיראו בהם את הקב"ה - 'הים ראה וינס הירדן יסוב לאחור' ... 'מלפני אדון חולי ארץ מלפני א-לוה יעקב'. משהו שואל מהמים: 'מה לך כי תנוס?' יש לך מושג איזה תענוג יש להם שהם יכולים לענות - 'מלפני אדון חולי ארץ'. הם זכו להיות מים עליונים בעולם הזה, אבל זה יכול לקרות רק כשמי שמדבר אל המים יש לו ג"כ השתוקקות זו, כי אז מתקיים כמים הפנים לפנים...

זהו הפירוש שכמה שהאדם ירצה שרצון ה' ייצא מן הכח אל הפועל, יקרב את הדברים לבוא לידי גמא, כי השלב האחרון של הדברים לבוא לידי גמר הוא שהעולם ישתף פעולה. רואים הרבה פעמים - האדם קיבל ברכה מצדיק שיזכה לשפע רב, בזכות איזו מצוה שעשה, ופתאום העולם מתחיל להסתובב כדי שהשפע יבוא אליו. כל מיני דברים בעולם משתנים, תמיד לטובתו, והרי הוא מתחיל להתעשר. רואים זאת בחוש. כולם עדים לכך. מדוע? כי העולם חפץ בכך, אבל הוא יכול לעשותו רק בשביל צורך רוחני? כך העולם נברא, כדברי ה'אור החיים' הק' בפרשת בשלח.

ובכן, אם מבקשים ממך טובה, אם אתה רוצה שהיא תבוא לידי גמא, אתה צריך להכניס את עצמך במצב כזה שהארץ תרצה לשתף פעולה אתך, וזה יקרה רק אם לכתחילה תהיה צינור בלבד, וכשתבוא הטובה לידי גמא, תודה על זה. כך תעשה

כמה פעמים, וככל שתוסיף להיות כך, יתרבו ההצלחות שיעברו על ידך.

אבל אם יעשה מה שהוא יכול לעשות מתוך ביטול - יהיה חלק בהבאת הדברים לידי גמא. כשהאדם מסכים להתבונן ולהתבטל... מהו הדבר שאני טוב בו? שם אני יכול להיות צינור. אינני מבקש להיות במקום אחר. אם אני מבקש להיות במקום אחר, פירושו של דבר שאני רוצה להיות זה שעושה את זה. לא-לא. אני רוצה לדעת איזה צינור הקב"ה עשה אותי. זה מה שאני רוצה לדעת. כשיעשה כן, הוא יעמיד את עצמו במקום זה, וחבריו יעמידו את עצמו לצדו, ויחד יבואו דברים לידי גמא.

איך נעשים בעולם דברים באמת מוצלחים? כשיש כמה אנשים שבריאיים מאוד בנפשם, וכל אחד מהם יודע את מקומו ואת כשרונו, וכשהוא רואה שחבריו עושה דבר מסוים טוב ממנו, הוא אומר: אם הוא עושה אותו טוב ממני, מדוע שאני אעשה אותו? הלא בתכלית בלבד אני חפץ. אני בודק כל הזמן מה והיכן אני יכול לעשות, ושם אני מעמיד את עצמי, ובכל מקום שאינני יכול לעשות - אני מפנה מקום לאחרים.

נמצא לגבי השאלה שאתה שואל מדוע הקב"ה ברא אנשים בלתי יוצלחים, שאינה שאלה מדויקת. כל אחד יכול להביא דברים לידי גמא. מה שקורה בדרך כלל הוא שהאדם הלא-יוצלח אינו עושה דברים ש'הוא' צריך לעשות. אם תעשה את מה ש'אתה' צריך לעשות, תהיה במקום שעל ידך יבוא הדבר לידי גמא. אולי לא תהיה האחרון, אבל בשביל מה אתה צריך להיות אחרון דווקא? אם אתה יודע שהקב"ה רק משתמש בך והשפע עובר דרכך, שביל מלשון צינור, אין אצלך חילוק אם אתה הגומר או שאתה עומד היכן שהוא באמצע, כי אף הגומר הוא רק צינור שהשפע עובר דרכו. אם אתה מרגיש שאתה חייב להיות זה שכולם רואים אותו ויודעים שהוא זה שעשה את זה, פירושו של דבר שאתה רוצה לעשות את זה לבד. אכן כן, אתה לא-יוצלח אמיתי, כי אתה חי בשקר.

כל אחד אם הוא מבטל את עצמו מתוך הכרה שהוא צינור לאיזה דבר, הרי הוא מבקש מהקב"ה: שבץ אותי במקום הנכון כדי שהשפע יוכל לעבור דרכי. אצל כל אחד זה כך בלי יוצא מן הכלל. בכל מוסד זה כך, כשמשבצים את המלמדים בכיתות השונות לפי תכונותיהם כפי שהקב"ה ברא אותם, הם נעשים כולם צינור שלם להבאת השפע של הקב"ה, ואז רואים שם את הקב"ה.

אמור מעתה: אף אחד אינו חייב להיות לא-יוצלח, וכל אחד יכול להיות לא-יוצלח. האדם יש לו בחירה להעמיד את עצמו במקום הנכון.

קול הבינני

072.257.7726

א"י

718.686.8300

ארה"ב

0204.586.2115

בריטניה

03.300.0223

בלגיה